

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

Szerkesztik: Dr. KUN BÉLA és Dr. RÉVÉSZ IMRE. Főmunkatárs: Dr. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Szeptember

A napok már észrevehetően rövidebbek. Hűvösebbek is. Már augusztus vége figyelmeztetett: Vigyázz, itt van az ősz! A falusi embernek a kert alatt van. A debreceninek a Simonyi-úton jön be, a Nagyerdő felől. Ma még díszes ugyan és virul minden, de már megbúvik a zöld lombok között egy-egy sárgalevél. A szél le-lekap a zöld élet-fáról egy-egy levelet s nyargal vele, fut, talán maga sem tudja hova; mi tudjuk: az őszbe, a tél elé.

Kis falusi egyházakban meszelik, surolják az iskolákat. Lázás tisztogatás. A miniszteri rendelet ugyan sok helyen itt is késlelteti a megnyitást, de azért sok helyen már megkezdődött a munka, folyik a tanítás, ott, ahol a falu jobban ismerői nem akarnak mindenáron várost csinálni a faluból s úgy gondolják, a nevelés ügyét szolgálják — felsőbb isteni parancsra — ha sietnek, ha — nem engednek elfutni egy napot sem, hiszen az őszre tél jön s nincsen, nem is lesz talán — tüzelőanyag. Elég lesz majd akkor bezárni az iskolát. Most még nincs hideg. Most még nem kell fűteni. Kihasználják hát az alkalmas időt. Falusi egyházak papjai: buzgó lelkipásztorok és tanítók ezek. Dícséret illesse őket ezért!

De vannak azért itt is vajdó kérdések, nemcsak a városokban. Az egyházak általában roskadoznak. Mert roskadoznak: híveik is. Hiába volt a bő termés. Nincsen ára az „élet”-nek. S ott van a szörnyű teher, az adó, az előző mostoha évek felgyült hátralék-garmadájával. Földre húzza ez a magyar gazdát. Szerelmese, a föld: nehéz kolonc, elbirhatatlan teher lett. Erős egyházak bordázatai ropognak. Be kell jelenteniök: gyöngeségüket. — Iskoláikat hogy nyitják meg? Tanítóikat hogy fizetik? Itt-ott évek óta nincs már rendes fizetés!

Szeptember van... az emberes hónapok ugyancsak erős próba elé állítják az embereket! Emberfeletti dolgot, csodát követelnek. Vagy csak azt akarják, hogy emberebb emberek legyünk?!

Lehet. Jöjjön hát akkor számunkra a megoldás kivezetést hozó új iskolája! Beíratkozunk.

Nagyrabé.

Sipos Károly.

Egyetemes papság.

A Zsinat úgy döntött, hogy liturgiát laikusok nem végezhetnek, csak a felszentelt papság, vagy theológiát végzők. Most engedtessek meg nekem, a legkisebb egyháztagnak, aki semmiféle tisztséget nem viselek az egyházban, megírhasam errenézve gondolataimat, 1-ször: a Biblia alapján; 2-ször: a való élet eshetőségei szerint; 3-ször: a papság, illetve a lelkipásztor munkája eredményén keresztül nézve.

Mielőtt előbbi részletekbe bocsátkozom, teljes mértékben elismerem, hogy a földi anyaszentegyház vezetésére, minden kétséget kizáróan szükség van a szakavatott kezekre, ezt a mi Urunk Jézus Krisztus nem is törölte el határozottan azzal a kijelentésével, midőn Máté 8. r. 1—4. v. irott beteget meggyógyítva mondotta, eredj el, mutasd meg magadat a papnak. Azonban Ő nem használta fel a papságot az Ő országa terjesztésére.

Most már térjünk a részletekre, 1-ször a Biblia alapján. Az Úr Jézus az Ő tanítványait, nem nézve iskolai osztályozásokat, egyszerű emberekből választotta ki és azoknak hagyta nagy és szent végrendeletében, mind a bemeztetés, vagy keresztség kiszolgálására, mind az úrvacsorai szent jegyek kiosztására, mind pedig az ige hirdetése által minden nép tanítványtételére szent akaratát. (Máté 10. r., 26., 26—28. v., 28. r. 19—20. v.; I. Kor. 11. r. 23—34. v.) Ezek közül az egyszerű tanítványok közül való Péter, az az egyszerű halász, akire oly sokszor hivatkoznak a theológiát végzett prédikátorok. Péter, aki csak egy prédikációjával (Csel. II. r.) 3000 lelket ragadott meg s alakította az első jeruzsálemi gyülekezetet. Ezekkel az egyszerű emberekkel szemben igaz, ott az újtestamentom legnagyobb hittudósa és bölcsésze, mint legnagyobb prédikátor: Pál apostol; amazokat három

évig iskolázta maga a Mester, emennek egy szempillantásban jelent meg, — de mindegyiknél a *teljes hit* és a *kiválasztás* volt az alap.

Az Ótestamentumban sem a theológusok ébresztették és állították újra és újra az elesésből a zsidó nemzetet, hanem az egyszerű Nehémiások és az üldözött Proféták. S azóta mindig a névtelenek ezrei, a nevesek száza, akik nem voltak theológusok, szolgálták és vitték előbb az Isten országa ügyét. És csak kevés volt theológus, legtöbbjük a reformáció korában — akiknek minden tisztesség adassék —, de azok aztán teljes hittel megáldva, kiválasztottak voltak. Tehát bármennyire elismerem is, hogy szükséges az iskola, az magában csak tudomány; az Istenországa ügyéhez alázatos és teljes hit, alázatos és fenntartás nélküli szolgálat kell, melyre nem a theológiai osztályzat ad erőt, hanem az Úr választása és elhívása.

2-szor: a való élet eshetőségei szerint. A való életben nagyon sokszor előfordulhat és elő is fordul olyan eset, hogy szükséges, szent kötelesség másokért imádkozni, az igét szólani, bátorításul, vigasztalásul, világosításul, örömeért és így tovább; aztán nincs pap, theológiát végzett valaki, nincs sok mindenért, mert hát azt sem lehet csak úgy leakasztani a szegről — bocsánat a kifejezésért —, de az imára, az ige szólására, a biznyságtévére kényszerű szükség van. Ha aztán nincs pap, akkor inkább pusztuljon minden, csak hozzá ne nyuljon nem theológus? Nekem földi életem mindennemű sok nyomorúságai, küzdelmei, változatai, még örömei közt is, a legédesebb öröm volt, ha alkalomadtán embertársaimért, vagy velők, vagy részökre imádkozhattam. Szólhattam az Úr igéjét, biznyságot tehettem az én Uramról, az Úr Jézus Krisztusról; pedig életem sok változataiban sokszor volt alkalmam sokféle módozatban.

Most tegyünk fel egy eshetőséget — amiben szinte volt részem —, a pap, mivel ugyanolyan hús- és vérből való, mint a többi ember, az utolsó pillanatban a test valamilyen alakban felmondó szolgálata miatt, nem tud bemenni a templomba; egy ilyen esetben odaálltam az oltárnál (nem a szószékbe) a gyülekezet elé s imádkoztam, amint az Isten Lelke tudnom adta s a gyülekezet hazament békességgel, míg ha nem teszem, zúgolódva távozik. Istené a dicsőség, én csak hálával tartozom Neki, hogy méltatott mint gyarló eszközt felhasználni. — Ennek az olvasásánál minden olvasót, de különösen papot, nagyon kérek, hogy csak *egyedül*, de csak egyedül *magára* gondoljon, senki másra, mert gyarlóságai miatt nem tudja senki, mikor esik hasonló bajba.

3-szor: a papság, illetve a lelkipásztor munkájának eredményén keresztül nézve. Vajjon az igehirdető, a prédikátor, vagy lelkipásztor csak azért hirdeti az igét, illetve csak azért szónokol, hogy azt mondhassa a hallgatóság, jó beszéd volt, jó hangja van, no néha azt is, jó köhintése van; legjobb esetben: hatalmas be-

széd volt? Hát Krisztus szolgájának nem-e az lehet a legfőbb vágya, óhaja, nem-e azért imádkozhat, hogy minden imájával, igehirdetésével közelebb vigye a hallgatóit az ő Urához, Istenéhez; hogy hallgatói közül minél több biznyságtévé lehessen. Nagyon sovány nyáj az, melyben nincs biznyságtévé tag, mely azt mutatja, hogy a nyáját csak nyírja a pásztor, de nem élteti, hogy azok nemes gyapjat is termeljenek. Még a legkisebb számú gyülekezetben is, melyet igazán jól táplál és pásztorol a lelkipásztor, *lehetetlen*, hogy ne legyen biznyságtévé tag, aki még, ha kell, a szószékben is megállja a helyét. Amely gyülekezetben nincs biznyságtévé tag, ott csak papi szónoklatok tartatnak és nem az Úr igéjével való pásztorokodás folyik. — Tegyük fel egy kérdést, de igaz becsületességgel és halálos felelősségérzetel. Ha egy jó lelkipásztor gyülekezetében egy *igazán hívő* orvos, ügyvéd, vagy kereskedő, vagy iparos, vagy akár földműves, arra alkalmas, hogy tisztességes formás beszéddel és imával a szószékben a gyülekezet elé állva, tanuságos biznyságot tud tenni a Krisztusról, vajjon árt-e az a gyülekezeti életnek? vagy a lelkipásztor tekintélyének?

Biznnyal állítom, hogy nem. Sőt, emeli a gyülekezet tekintélyét s jó biznyság a pásztor munkája mellett és a pásztor örömmel szemlélheti munkája gyümölcsét; így nyer vissza azokból a javakból, amiket osztogatott és épül, vagy legalább erősödik a további ajándékozásra. — Most egy világi példát hozok fel. Kőművessegéd korom idején egy alkalommal egy nagyobb építésnél dolgoztam, hol az építkezési idő alatt megkértem a művezetőt, legyen szíves megengedni az építési terveket szemlélni, aki azt készséggel meg is engedte. Így volt alkalmam tanulmányozni többször, hogy amit mint segéd, miért kell úgy teljesíteni, vagy csinálni és miért nem másképp? Majd egy alkalommal eljutva egy ponthoz, láttam, hogy az izezés miatt ott be kell állítani egy vasrészt, ha tovább falazom, csak le kell bontani. Óvatosan szóltam a pallérnak, aki azt mondta: hagyjuk a művezetőre. De engem a lelkiismeretem nem hagyott nyugodni, óvatosan lementem az építési irodába, jelentettem a magassági pontot a művezetőnek, aki megköszönve a figyelmet, melegen megrázta a kezemet. Hát vajjon az én érdemem volt az? Dehogy! korántsem, csak tudásvágyam után, a művezető jóindulata. S ki vette hasznát? a művezető, mert nem csináltunk felesleges munkát. Most már, ha nem teszem a kötelességet, úgy magamról vagy azt bizonyítom, hogy hasztalan nézegettem a terveket, vagy rossz lelkiismeretet mutatok, mert tudva kárt teszek. Ebből jó lelkipásztor tanulja meg, hogy vizsgálja meg a nyáját, talál-e eredményt? A tagok pedig tegyenek minden körülmények között jó biznyságtételt, hogy az igét haszonnal és gyümölcsözően hallgatják lelkök épülésére és Isten dicsőségére.

Most már végül az egészet mintegy összegezve, a theologiai iskolai bizonyítványt nézzük meg egy világi kép keretében. S úgy vonjuk ki belőle a tanuságot. A kereskedelmi és ipari minisztérium egy építőipari törvényjavaslatot dolgozott ki (még ma sem lett belőle törvény), melyet az érdekelt szakköröknek kiadott véleményezés végett, melyre igen sok gyűlés volt az építőipar ágazataiban, mert minden csoportnak maga felé hajlott a keze. A mérnökök különösen kívánták a több jogot az építőmesterekkel szemben, mindig erősen hivatkoztak az iskolájukra (volt kőműves, ács, kőfaragó, kőiparosok stb. vitája), majd a sok gyűlés és műszaki sajtóban folytatott harcok közepette, egyik műszaki lapban egy fővárosi műszaki tanácsos igen tárgyilagos cikket írt, melyben szépen sorakoztatta fel az iskola hasznosságát s annak némi elengedhetetlen kellékeit; végül azt írta, hogy az iskolában sok mindent megtanulhat a mérnök, egyet azonban nem tud megtanulni, mert, hogy az a mű igazán mű legyen, ahhoz *isten geníusz* szükséges. (Keresztyén ember úgy mondja: kiválasztás, elhivatás, megihletés kell.) Tehát ne marjátok egymást, de hadd építsen az, akinél ez meg van. — Visszaemlékezve, akkor, midőn ezt olvastam, úgy elgondolkoztam felette egész beíró komolysággal azon, ha az anyag világformálásához is *isten geníusz* szükséges, mennyivel inkább az szükséges a szellem, a lelki élet formálásához.

Azért kérem tiszteletes prédikátor atyámfiait, hogy úgy pásztorolják nyájaikat, hogy minél több tagban felfedezhessék az elválasztást, az elhivatást, hogy minél több bizonyoságtévő tagja legyen nyájaiknak, akik jó bizonyosságot tehessenek a pásztorolásról. — A lelket meg ne oltsátok, mert ha nem engeditek a bizonyoságtételt, úgy annak a tagnak a lelkét vagy megölik s lesz belőle hitetlen, vagy kizavarjátok a nyájból s lesz belőle baptista-prédikátor stb.

Horváth Károly.

Gondolatok egy elhallgatott mondatrész felett.

A Magyar Református Kántorkönyv széles mederben folyó vitája, ha ezidőszerint nem is vezetett az elérni kívánt célhoz: a Kántorkönyv tárgyilagos értékeléséhez, — sok érdekes gondolatot ébresztett a vita érdekeltjeiben és szemlélőiben.

Akik ezt a vitát a különböző egyházi- és szaklapok hasábjain eleitől kezdve figyelemmel kísérik, azoknak nem kerülhetett el a figyelmét az a körülmény, hogy a Kántorkönyv támadó minden olyan esetben, mikor vélt igazságukat a hazai egyházzenei élet gyakorlati tényei nem látszottak igazolni, — sőt, a Kántorkönyv mellett tettek azok bizonyosságot, — a támadó felek rögtön *külföldre* szaladtak bizonyítékokért, akár a *magyar ritmusról*, akár

pedig orgona-ügyi kérdésről volt szó. Ez a külföldről való alibi-behozatal a vita folyamán akkora méreteket öltött, hogy — nem akarok senkit sem sérteni, de — az embernek sokszor az a „messziről jött ember...”-ról szóló, nagyon találó magyar közmondás jutott az eszébe, mikor unos-untalan arról olvasott, hogy külföldön így, külföldön úgy... Ugyanis azok a külföldről származtatott egyházzenei *bizonyítékok* sok esetben szöges *ellentétben* állanak az ugyancsak külföldről származó elméleti művek, hivatalos tankönyvek tanításaival. Ezeknek a kézzelfogható tényeknek a láttára, igen furesza gondolatok kergetőznek az ember agyában. Ilyesféleképpen morfondírozik magában, — sokszor kitörő hangossággal is, — a vita szemlélője, aki egyik kezében szorongatja a külföldi államokból drága pénzen beszerzett hivatalos korálkönyveket és énekeskönyveket, másikkal pedig egyik-másik hazai lapból nagy álmélkodva olvassa, hogy itt, vagy ott, így, meg így énekelnek az emberek: „...vagy ez a kezemben lévő könyv olyan csapnivalóan rossz a maga hazájában, mint amilyenek a tisztelt vitatkozó ellenfelek a mi ártatlan Kántorkönyvünket akarják becsüendő buzgósággal lesilányítani, vagy pedig azok a tőlünk igen messze élő kálvinista atyánkfiai olyan rakoncátlan emberek, akik kutyába sem vesznek holmi hivatalos ritmust, meg efféjét, ...vagy pedig...” De ezt az elhallgatott mondatrészt nem folytatom, hanem eimondom helyette, mit *gondoltam* emez elhallgatott „vagy” után. Elmondom, mert fontos *kulturális* érdekek fűződnek ennek a gondolatnak a megvalósításához!

Egyházunkban ősi szokás, hogy a theologiak legkiválóbb tanulóit, a seniorokat, az illetékes egyházkerületek évenként *tanulmányútra* küldik ki, *külföldi*, nagy református, illetve protestáns államok főiskoláira, egyetemreire, hogy ott *tudásukat szélesítsék*, gyarapítsák és világot lássanak. Ez a szokás kétségkívül szép és igen nagy jelentőségű a szorosán vett theologiai célon kívül, egyetemes kulturális szempontból is. De ez a gondoskodás mindenkor csak a lelkészeknek a theologiai tudományokban való tökéletesítésére terjedt ki. A *gyülekezeti ének-ügy művelése és művelői nem részesültek ebben a kiváltságos helyzetben sohasem*. S ez valahogyan meg is látszik ének- és zeneügyünk állapotán. Éppen a Kántorkönyv vitája során hallottuk lépten-nyomon, hogy gyülekezeti ének-ügyünk az utóbbi egy-két évszázad óta csak *hanyatlást* mutat. Mi lehetett ennek az oka? Az, hogy nem voltak ennek a rendkívüli fontos liturgiális alkotóelemnek, a gyülekezeti ének-ügynek olyan kiváló, szakképzett művelői, mint a theologiai tudományoknak, s mint amennyit a gyülekezeti ének-ügy fontosságánál fogva méltán megérdemelt volna. A hivatásos zenészek, zenetudósok között éppen olyan kevés volt, mint amilyen kevés akadt a szerény képzettségű kántorok között. Ének-ügyünket

inkább jóakarattal, mint szaktudással művelték az elmúlt századok alatt. Holott a zene, mint tudomány, sokkal inkább megköveteli a szaktudást, mint bármi más tudomány. — A jóakarát itt keveset ér, csak a tökéletes *szaktudás* segíthet. Azt a széles látókörű tudást, amit a rohanó élet az egyházi zene leghivatottabb művelőitől, a református kántoroktól ma megkíván, a tanítóképzők kebelében működő kántorképzők (tanfolyamok) megadni *képtelenek*. Kiválóbb kántoraink *önművelés* útján szerezték és szerzik meg az átlagnál magasabb tudásukat. Pedig az egyházi ének-zene-ügy további fejlesztése hovatobább kell, hogy *teljesen* az arra leghivatottabb tényező, a *kántorság kezében legyen!* Éppen ezért módot és alkalmat kell adni a kántorságnak arra, hogy szaktudását növelhesse oly mértékig, hogy azzal az ének- és zene-ügy további irányításában és fejlesztésében *önálló hatáskörrel*, mint *elismert és hivatali* tényező szerepeljen. Ehhez azonban szükség volna arra, hogy a kántori testület minél számosabb tagja *európai nivójú szaktudással rendelkezzen!* Abból kiindulva, hogy egyházi zenénk forrása a *külföldi* nagy protestáns, közelebbről: kálvinista államokból eredt s azokban találunk ú. n. egyházzenei életet, *kívánatosnak tartanám, hogy önálló, vagy tanítósággal egybekötött kántori álláson működő kántoraink közül azokat, kik magukat a hazai egyházi ének-zene művelése terén különösképpen kitüntették, az egyetemes egyház külföldi tanulmányútra küldené ki.* Kívánatosnak találnám, ezt már csak azért is, mert a Kántorkönyv vitája folyamán zoltáraink ritmusát illetőleg, éppen a külföldi szokásokra hivatkozva, a legellentétebb vélemények alakultak ki s mert az orgonaépítészterén újabban észlelhető reformmozgalmak is külföldön indultak meg. Azt, hogy a zoltárokat hogyan éneklék az egyes nemzetek kálvinista fiai és leányai s hogy mekkora az a hanyatlás, amekkorát külföldön járt zenészek a barokk-orgonától, a mai „destruktív“ orgonáig tapasztaltak, igazában csak a *helyszínen történő megfigyelés* alapján lehetne megállapítani.

Mi lenne hát tulajdonképpen a küldetése a stipendiumot elnyerő kántornak? Néhány vonással lerajzolva, így képezem el:

a) pontosan megfigyelni, hogy milyen szerepe van az éneknek és zenének külföldi atyáinkfiai istentiszteletében;

b) hogyan tölti be ezt a szerepet (ének, orgona, énekkar szerepe);

c) mik azok a nyelvi, zenei és lelki tények, amiknek együttes hatása eredményezi a miénktől megkülönböztető, sajátos ritmust;

d) mi a szerepe az egyházi ének- és zenének az egyháztársadalmi és belmissziói munkákban, stb.

Elegendő volna, ha minden évben egy kántort küldené ki az egyetemes egyház. — A kiküldetés tartama egy fél, esetleg egy egész

évig tartana. Még pedig a kiküldött ezt az időt *felváltva, különböző államokban* töltené el. Tapasztalatairól *írásban* számolna be az egyetemes egyház ének-ügyi bizottságának. A kiküldendő kántor személyében a Magyar Református Énekvezérek Egyesülete és az illetékes egyházi főhatóság közösen állapodnának meg. Azt hiszem, hogy ennek az egy embernek a kiküldetési költsége nem jelentene az egyetemes egyháznak elbírhatatlan terhet, — kellő utánnajárással talán még külföldi támogatást is lehetne kieszközölni, — s a *hozott áldozat bőségesen megtérülne lelkiekben!*

(Tiszaföldvár.)

Szabó Gyula.

KÜLÖNFÉLÉK

Lelkeszi továbbképző tanfolyam. A debreceni egyházmegye által rendezendő lelkeszi továbbképző tanfolyam részletes programját az alábbiakban közöljük:

Hétfő, szeptember 25. D. u. 4 órakor megnyitó áhítatot tart dr. Baltazár Dezső püspök. Az egyházmegye nevében a konferenciát üdvözli F. Varga Lajos esperes; 5—7-ig dr. Révész Imre: Egyháztörténelmi problémák a gyakorlatban címen tart előadást; este 8—9-ig Erőforrásaim: A Bibliám. Közös bibliatanulmányozás. Egynegyedórás bevezetést tart D. dr. Kállay Kálmán. Textusok Jeremiás 6 : 16. a), b), Zoltárok 73 : 28., Lukács 6 : 19.

Kedd, szeptember 26. d. e. 10—12-ig dr. Varga Zsigmond: A váltáság útja az indiai vallásrendszerekben és a parsismusban; d. e. 12—1-ig dr. Vasady Béla: A dialektika theologia. I.; d. u. 4—7-ig Megbeszélés; este 8—9-ig Erőforrásaim: Az imádságom. Egynegyedórás bevezetést tart dr. Varga Zsigmond. Textus Máté 6 : 5—8.

Szerda, szeptember 27. d. e. 10—12-ig D. dr. Kállay Kálmán: Íge hirdetésünk és az Ótestamentom; d. e. 12—1-ig dr. Vasady Béla: A dialektika theologia. II.; d. u. 4—7-ig Megbeszélés; este 8—9-ig Erőforrásaim: Holtig tanulásem. Egynegyedórás bevezetést tart dr. Révész Imre. Textus Prédikátor 12 : 10—16.

Csütörtök, szeptember 28. d. e. 10—11-ig dr. Varga Zsigmond: A váltáság útja a Bibliában; d. e. 11—1-ig Csikesz Sándor: A szekták lényeges vonásai különös tekintettel a hazánkban működő szektákra; d. u. 5—7-ig Megbeszélés; este 8—9-ig Erőforrásaim: Magán és családi életem. Egynegyedórás bevezetést tart dr. Erdős Károly. Textus Lukács 22 : 27. b).

Péntek, szeptember 29. d. e. 10—12-ig dr. Erdős Károly: Újszövetség-fordításaink értékelése; d. e. 12—1-ig Csikesz Sándor: A falusi pap könyvtára; d. u. 5—7-ig Megbeszélés; este 8—9-ig Erőforrásaim: A gyülekezetem. Egynegyedórás bevezetést tart Csikesz Sándor. Textus János 10 : 1—3.

Szombat, szeptember 30. d. e. ½10—11-ig

Összefoglaló megbeszélés. (Későbbi tanfolyamokra vonatkozó kívánságok kifejezése stb.) Záró áhitatot tart dr. Soós Béla debreceni lelkipásztor. — Magyar biblián kívül lehetőleg héber és görög bibliát, valamint énekeskönyvet ki-ki hozzon magával. Azok, akik a Pannoniában laknak, érkezésük idejét a szálloda igazgatóságánál előre jelezzék. Az előadásokon pontos megjelenést kér — az *előkészítőbizottság*.

Első tanítónőképesítő a Kálvineumban.

A nyíregyházi Leánykálvineum református tanítónőképzőintézetében az idén tartatott az első képesítővizsgát, dr. Kiss Ferenc egyetemi tanár és Porzolt István esperes elnöklete alatt. Mind a 44 jelölt oklevelet nyert. Az eredmény kitűnőnek mondható. Jeles 18, jó 19, elégséges 7 tanuló lett.

Országos zsinatunk szeptember 14-én és 15-én tartotta záróüléseit. Világi elnökké Balogh Jenő egyházkerületi főgondnokot, lelkészi alelnökké Ravasz László püspököt, világi alelnökké gróf Teleki József főgondnokot választották. Kiegészítették a bizottságokat. Tárgyalták a kormány által a törvényekre vonatkozóan tett észrevételeket s azokat általában az egyeztető bizottság javaslata szerint honorálták egynek a kivételével. A zsinat ugyanis komoly megbeszélés és vita után fenntartotta azt az álláspontját, hogy lelkipásztorra megválasztani lehet nem magyar állampolgárt is, de az az állás elfoglalása előtt köteles a magyar állampolgárságot megszerezni. E tekintetben téves a politikai napilapok ama közlése, amely szerint a zsinat elutasította volna a kormányt az azt a kívánságát, hogy lelkésszé csak magyar állampolgár legyen választható. Ilyen kívánságot elutasítani annál kevésbé lehetett, mert az állampolgárságot a zsinat eredetileg is feltételül kötötte. Pusztán az tehát a különbség a két álláspont között, hogy az állampolgárságnak már a választás, illetőleg minősítés időpontjában meg kell-e lenni, vagy később is megszerezhető az állás elfoglalásáig. A zsinat ez utóbbi mellett maradt, abból a tiszteletreméltó okból, hogy ezzel a rendelkezéssel közelebb hozhatnák a szétszakított magyar református egyházi szervezetek. Azok, akik eme nagyon nemes intenció ellenére az állampolgárság előzetes fennforgásának megkövetelésére irányuló kívánság teljesítése mellett foglaltak állást, azokra a bonyodalmakra gondoltak, amelyek előállhatnak, ha a nem magyar állampolgár lelkészt megválasztják, esetleges felebezések után végül meg is erősítik, azonban akkor kiderül, hogy az állampolgárságot az állás elfoglalásáig megszerezni még sem bírja; továbbá gondoltak arra is, hogy ilyen módon a már megválasztott magyar református lelkész kerül a közigazgatási és rendészeti hatóságok elbírálása alá: akarják-e neki a lelkészi álláshoz jutását megengedni; pedig az efféle összekeveredés sohasem jó. — Egyebekben elfogadtatott az egyeztető bizottság javaslata minden tételt illetően. Még

egy paragrafusnál lehetett volna nagyobb vita, de ezt megelőzte az általános vita során tett ünnepélyes deklaráció, amely szerint a zsinat óvást emel az 1791. évi 26. törvénycikknek esetleg felmerülhető olyan magyarázata ellen, mintha református egyházunk iskolák alapításánál — a főiskolákra vonatkozó államfői engedély kivételével — bármely előzetes engedély korlátozásához volna kötve. A zsinat üléséről bővebben a jövő számban.

Az elmaradt tanítói fizetések részleges kiegyenlítésére a kormány 250,000 pengőt utalt ki s ennek az összegnek szétosztása, bizonyos kulcs aránya szerint közelesen megkezdődik.

Harmónium, kitűnő karban, erőteljes hanggal, eladó. Református lelkészi Hivatal, Debrecen, Révész-tér 2. (Kistemplom.)

Hivatalos értesítés.

A Tiszántúli Református Egyházkerület Püspökétől.
2842—1933. szám.

Körlevél.

Tudomásulvétel céljából felhívom a kebelbeli nagytiszteletű esperes és lelkész urak és valamennyi tanintézet tekintetes igazgatóságának figyelmét a hadiárva és hadigyámoltak gyermekeinek tanulmányi kedvezményére vonatkozó 1933. évi VII. tc. 28. §-ára és kérem, hogy az abban foglaltakhoz alkalmazkodni szíveskedjenek.

Debrecen, 1933 szeptember 9.

Atyafiságos szeretettel:

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

272—1933. szám.

Pályázati hírdetés.

A tiszaszöllösi református egyház presbiteriuma pályázatot hirdet a halálozás folytán megüresedett II. sz. férfitanítói állásra. Javaldalom: lakás természetben, mellékhelyiségekkel, 14 mázsa búza és 18 mázsa tűzifa ára, 30 m. hold szántó haszonélvezete, 6 nagyjóságra legeltetési jog és államsegély. (Értékegység 48). Köteleességek: a rábizott osztályok (ismétlősök is) tanítása, vasárnapi iskola, ifjúsági egyesület vezetése, mindennemű belmissziói munkában állandó segédkezés, kanonikus órákon és lelkész akadályoztatásakor szószéki helyettesítése, kántorhelyettesítés. Pályázati határidő e hírdetés megjelenésétől számított tíz nap. Betöltés az államsegély megnyerése után jogerős. Állás november elsején elfoglalható. Felszerelt kérvények, orvosi és a kommunizmus alatti magatartást igazoló bizonyítvánnyal megcímzett és felbélyegzett válaszborítékkal is ellátva, dr. Gáborjáni Szabó Gábor lelkész, iskolaszéki elnökhöz, Tiszaszöllösre (Heves vm.) küldendők.

Tiszaszöllös, 1933 szeptember 9.

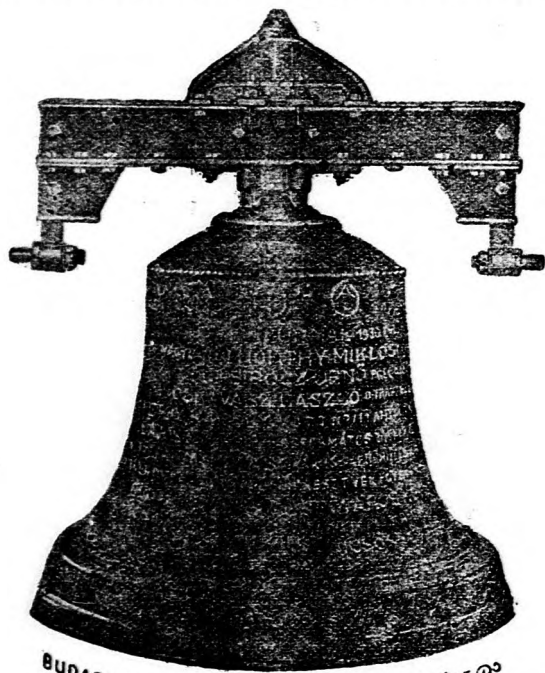
Dr. Gáborjáni Szabó Gábor,
lelkész, iskolaszéki elnök.

Magyarország aranykoszerús mestere**Szlezák László**

harang- és ércöntöde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál!

BUDAPEST-ANGYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATOTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél.

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő lütképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, dísznődlő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15-48.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1933-1674

Protestáns egyházi irodalom!

- Dr. Baltazár Dezső : Elég nekem az Isten kegyelme . . . . . 1.—
— A próbáltatások idejéből . . . . . —.50
Dr. Bartók György : Forradalom és reformáció . . . . . —.30
Benke Tibor : A munkásság és a vallás belmissziói szempontból . . . . . —.60
Czeglédy Emánuel : Baltazár Dezső református püspök életrajza . . . . . —.50
Dr. Erdős József : A második helvét hitvallás . . . . . 1.—
Dr. Erdős Károly : Méliusz világító-lámpásának sugarai . . . . . —.50
Dr. Illyés Endre : A magyar református földművelő nép lelki élete 2.90
Dr. Incze Gábor : Az Úr áldassék ! (57 magyar református lelkész prédikációja az év különböző ünnepeire és vasárnapjaira) . . . . . 7.—
— Esketési beszédek . . . . . 3.—
— Keresztelési beszédek . . . . . 3.—
— Temetési beszédek . . . . . 3.—
— „Az az ember Te vagy !” (Prédikációk) . . . . . 2.—
Kroeker—Ferenczy Károly dr. : Világhatalom és Istenországa 3.40
Dr. szentpéteri Kun Ágota : A debreceni református Nagytemplom . . . . . 1.—
Dr. szentpéteri Kun Béla : Magyar református egyházalkotmány 1.60
Makay Miklós : A gyakorlati keresztyén-ség világmozgalma 1.80
Dr. Módis László : Rövid bibliai héber nyelvtan . . . . . 6.—
— Zakariás próféta és könyve 2.80
Dr. Ravasz László : A nemzeti egység lelke . . . . . —.40
Révész Imre élete . . . . . 1.—
Dr. Révész Imre : Az Ige fénye (Prédikációk) 1.20
— Kálvin János élete . . . . . —.80
Szabó Gyula : „Sötétségből világosság ragyogjon !” (Prédikációk) 1.50
Dr. Szeberényi Lajos Zs. : Marxtól Leninig (A modern pogányság harca a keresztyén-ség ellen) . . . . . 3.—
Varga József : Korálkönyv . . . . . 5.—
Dr. Vasady Béla : A hit misztériuma . . . . . 7.—

Fenti művek kaphatók :

**„MÉLIUSZ”
KÖNYVKERESKEDÉSBEN**

DEBRECEN,
FERENC JÓZSEF-ÚT 26. SZ. ALATT.